

Comhairle na Gàidhealtachd

Geàrr-chunntas coinneamh **Comataidh na Gàidhlig** a chumadh ann an Seòmar na Comhairle, Prìomh Oifis na Comhairle, Rathad Ghlinn Urchadain, Inbhir Nis air Diciadain 26 Lùnastal 2026 aig 2f.

An làthair:

Mgr R Bremner (air astar)
Mgr I MacIlleDhuinn
Mgr S Camshron (air astar)
A' Bh-uas I Chaimbeul (air astar)
A' Bh-uas C NicIlliosa

Dr M Gregson
Mgr P Logue
A' Bh-uas C NicIlleathain
Mgr D Mac a' Mhuilleir

Neo-Bhuill cuideachd an làthair:

A' Bh-uas L Sheonstanach
Mgr D Mac a' Phearsain

A' Bh-uas M Ros (air astar)
Mgr R Stiùbhart

A' frithealadh na coinneimh:

A' bh-uas B Martin-Scott, Àrd-Oifigear (Bun-sgoil)
A' Bh-uas L Walker, Manaidsear Leasachaidh Gàidhlig
A' Bh-uas M A NicLeòid Mitchell, Oifigear Leasachaidh Gàidhlig
A' Bh-uas E Rodgers, Oifigear Poileasaidh Gàidhlig
Mgr R MacAoidh, Oifigear Leasachaidh, Foghlam agus Ionnsachadh
A' Bh-uas C Dallas, Oifigear Taic Foghlaim (Tràth-bhliadhnaichean)
Mgr K MacCoinnich, Oifigear Conaltraidh Chorpóra is Com-pàirteachaidh
A' Bh-uas S NicIllinnein, Manaidsear Cho-Sheirbheisean Deamocratach
Mgr C Ros, Oifigear Comataidh

Cuideachd a' frithealadh na coinneimh:

Dr G Rothach, Prionnsapal, Sabhal Mòr Ostaig
Dr M NicLeòid, Iar-Phrionnsapal, Sabhal Mòr Ostaig

Tha rionnag air iomall na duilleige a' comharrachadh moladh a thèid chun na Comhairle. Tha co-dhùnaidhean gun chomharra fo ùghdarras na Comataidh.

Mgr D Mac a' Mhuilleir anns a' Chathair

Gnothach

1. Gairm a' Chlàir agus Leisgeulan

Thugadh leisgeul seachad às leth Mhgr I Grafton, Mhgr A Mhic an Tòisich agus na M-uas M NicPheadrais.

2. Foillseachaidhean Com-pàirt/Aithris Fhollaiseachd

Cha robh Foillseachaidhean Com-pàirt no Aithrisean Follaiseachd ann.

3. Cumhachdan Fosaidd

THUG a' Chomataidh **FA-NEAR** nach fheumadh na cumhachdan fosaidd a chaidh a bhuileachadh aig a' choinneimh air 25 Ògmhios 2026 a bhith air an cleachdadh a thaobh Comataidh na Gàidhlig.

4. Naidheachdan Matha

THUG a' Chomataidh **FA-NEAR** do na Naidheachdan Matha a leanas:-

40 Bliadhna de dh'Fhoghlam tron Ghàidhlig (FtG)

Bha bhidio a chaidh a shealltainn do Bhuill a' toirt am follais gun deach measgachadh de thachartasan a chumail, bho Fhèis Ball-coise a bha air a cur air dòigh le Alba FA gu cèilidhean teaghlach a chaidh a chumail ann am Port Rìgh agus Stafainn. Ann an Inbhir Nis, chaidh cèilidh a chumail sa Chultarlann gus leasachadh FtG a chomharrachadh, bho na bliadhnaichean tràtha ann am Bun-Sgoil a' Mheadhain gu Bun-Sgoil Ghàidhlig Inbhir Nis an-diugh. Bha cuireadh aig seann sgoilearan, sgoilearan a th' ann an-dràsta, pàrantan is tidsearan, tighinn còmhla gus an 40 bliadhna a chomharrachadh.

Blas

Bhiodh Fèis Bhas a' tòiseachadh air 4 Sultain agus bhiodh measgachadh farsaing de thachartasan a' comharrachadh cultar is ceòl Gàidhlig air an cumail air feadh na Gàidhealtachd. Bha an fhèis a' toirt sàr luchd-ciùil dìreach gu tallaichean baile is coimhearsnachdan ionadail.

Toraidhean Teisteanasan na h-Alba

Bha an àireamh de sgoilearan a bha air an dà chuid deuchainnean Gàidhlig Fhileantach agus Gàidhlig Luchd-ionnsachaidh a phasaigeadh air àrdachadh. Bha àrdachadh de 21 sgoilearan air a bhith san àireimh a bha a' pasaigeadh nan deuchainnean seo.

Duaisean FilmG

Chaidh meal an naidheachd a chur air luchd-buannachaidh bhon Ghàidhealtachd a bha air soirbheachadh aig Duaisean FilmG a chaidh a chumail ann an Glaschu san Ògmhios. Bha luchd-buannachaidh ann thairis air na trì earrannan aoise, a' sealltainn gu bheil ùidh agus sgilean a' fàs am measg an luchd-labhairt Ghàidhlig againn.

Sgoilearan Clas 1

Bha an àireamh de sgoilearan Clas 1 a bha a' tòiseachadh san sgoil ann am FtG air feadh na Gàidhealtachd air àrdachadh. Bha an àireamh a b' àirde riamh aig Bun-Sgoil Inbhir Pheofharain le 17 sgoilearan am-bliadhna.

5. Sabhal Mòr Ostaig – Meòrachan Tuigse

Chuartaicheadh Aithisg Àir. G/11/26 leis an Iar-Àrd-Oifigear – Daoine. Bha taisbeanadh ann cuideachd bhon Dr Rothach agus bhon Dr NicLeòid, a' sealltainn mar a bha Sabhal Mòr Ostaig air thoiseach a thaobh ionnsachadh, rannsachadh is cultar na Gàidhlig. Bha an taisbeanadh a' coimhead gu sònraichte air solar foghlaim agus air oidhirpean gus ceangal a thogail eadar coimhearsnachdan agus a' Ghàidhlig. Bha cho cudromach 's a

bha co-obrachadh leantainneach eadar a' Chomhairle agus Sabhal Mòr Ostaig air a dhaingneachadh.

Rè na deasbaireachd, chaidh na puingeann a leanas a thogail:

- chaidh fàilte a chur air an taisbeanadh agus air an aithisg;
- chuir Buill an cèill cho cudromach 's a bha co-obrachadh leantainneach eadar a' Chomhairle agus Sabhal Mòr Ostaig airson cuideachadh gus foghlam Gàidhlig a chur air adhart;
- bha Buill air am brosnachadh gus tadhal air campas Shabhal Mòr Ostaig gus obair na colaiste fhaicinn dhaib' fhèin;
- chaidh faighneachd co-dhiù a bha fuasglaidhean co-obrachail sam bith ann a thaobh cion thidsearan Gàidhlig ann an sgoiltean na Gàidhealtachd. Bhathar a' tuigsinn gun robh oifigearan Gàidhlig a' rannsachadh co-dhiù a bhiodh e ion-obrachail teisteanas teagaisg Dioplòma ann am Foghlam do Cheumnaichean Proifeiseanta no Iar-cheumnaichean a chur air dòigh air stèidh phàirt-ùine airson cuideachadh gus dèiligeadh ris a' chùis ann an dòigh sheasmhach; agus
- chaidh iomradh a thoirt air cho cudromach 's a bha e misneachd a thogail am measg luchd-ionnsachaidh na Gàidhlig gus an deigheadh fàs sa Ghàidhlig a chuideachadh taobh a-muigh suidheachadh foghlaim, ann am beatha làitheil ann an coimhearsnachdan, agus ann an suidheachaidhean proifeiseanta.

Às dèidh sin:-

- i. **THUG** a' Chomataidh **FA-NEAR** dhan bhuaidh a tha aig Sabhal Mòr Ostaig agus a ghnìomhan co-cheangailte a thaobh a bhith a' cur taic ri cànan is cultar na Gàidhlig agus leasachadh eaconamach;
- ii. **DH'AONTAICH** a' Chomataidh cothroman airson co-obrachadh leantainneach; agus
- iii. **DH'AONTAICH** a' Chomataidh am Meòrachan Tuigse ùraichte.

6. Seachdain na Gàidhlig – Conaltradh Corporra agus Com-pàirteachadh

Chuartaicheadh Aithisg Àir. G/12/26 leis an Iar-Àrd-Oifigear – Daoine.

Rè na deasbaireachd, chaidh na puingeann a leanas a thogail:

- thug Buill brosnachadh do Sgioba a' Chonaltraidh Chorporra tuilleadh sanasachd a dhèanamh air Seachdain na Gàidhlig taobh a-staigh Prìomh-Oifis na Comhairle;
- chaidh soirbheachas a' phrògram a mholadh;
- chaidh fiosrachadh a shireadh a thaobh dè an taobh dhen prògram a dh'fhaodadh a bhith air a leasachadh airson 2027, agus chaidh moladh gum biodh Sgioba na Gàidhlig no Sgioba an Fhoghlaim san t-suidheachadh a b' fheàrr airson freagairt a thoirt seachad;
- chuir Buill an cèill taic airson a bhith a' gabhail a-steach Gàidhlig air stuthan a' buntainn ri seirbheisean, a leithid tiogaidean is cuidhtean bus. Chaidh moladh a dhèanamh air dòighean innleachdach is sèimh a leithid seo gus a' Ghàidhlig a nochdadh dhan phoball. Ach, chaidh dragh a thogail gun robh seirbheisean air a bhith a' toirt prìomhachas do chosgais thairis air a bhith a' brosnachadh na Gàidhlig nuair a bhathar a' dèanamh mholaidhean a leithid seo;
- bheachdaich Buill air na buannachdan a bha an lùib a bhith a' leudachadh chothroman ionnsachaidh sa Ghàidhlig do choimhearsnachdan uile tro bhith a' stèidheachadh an fhoghlaim Ghàidhlig ann an co-theacsaichean ionadail, mar

eisimpleir, tro bhith a' cleachdadh ainmean-àite ionadail mar thoiseach-tòiseachaidh airson ionnsachadh; agus

- chaidh iomradh a thoirt air na buannachdan a bha an lùib chùrsaichean bogaidh Gàidhlig agus mar fhreagairt do cheist, chaidh dearbhadh gun robh grunn chùrsaichean bogaidh rim faotainn.

THUG a' Chomataidh FA-NEAR:-

- i. dhan aithisg;
- ii. do na chaidh a dhèanamh gus taic a chur ri Seachdain na Gàidhlig 2026; agus
- iii. do na h-oidhirpean soirbheachail a chaidh a dhèanamh gus àrdachadh a thoirt air an àireimh de phròiseactan a bha air an cur air adhart tro fhiosan naidheachd agus na meadhanan sòisealta ann an 2025–26.

7. Cunntas air Foghlam Gàidhlig

Chuartaicheadh Aithisg Àir. G/13/26 leis an Iar-Àrd-Oifigear – Daoine. Bha taisbeanadh ann bhon Bh-uas Dallas, Oifigear Taic Foghlaim, a sheall gun robh sàr sgrùdadh air a bhith aig Sgoil-Àraich Mhalaig bho Luchd-sgrùdaidh an Rìgh airson Foghlaim. Bha an sgoil-àraich air ìre 'Fìor Mhath' a chosnadh thar nan Taisbeanairean Càileachd, agus b' ann ainneamh a bha a leithid air a bhuileachadh. Bha seo a' sealltainn oidhirpean an luchd-obrach, càileachd an t-solair, ceanglaichean coimhearsnachd is cultarach agus dealas a thaobh na Gàidhlig.

Rè na deasbaireachd, chaidh na puingeann a leanas a thogail:

- chuir Buill meal an naidheachd air Sgoil-Àraich Mhalaig às dèidh dhaibh aithisg sgrùdaidh fìor mhath fhaotainn, agus sin a' stèidheachadh slat-tomhais ùr do chàch;
- bha cuid de phàrantan Sgoil-Àraich Mhalaig ag ionnsachadh na Gàidhlig agus bha seo a' neartachadh cheanglaichean leis a' choimhearsnachd;
- bha 1,900 sgoilearan ag ionnsachadh na Gàidhlig ann an àrd-sgoiltean na Gàidhealtachd a-mach à 3,200 ann an Alba gu lèir. Bhiodh e feumail do Chomhairle na Gàidhealtachd coimeas a dhèanamh eadar i fhèin agus ùghdarrasan ionadail eile. Uile gu lèir, bha seo na theisteanas air cho soirbheachail 's a bha a' Ghàidhlig air a bhith sa Ghàidhealtachd;
- bha am pàtran iomlan a' sealltainn gun robh an àireamh de luchd-ionnsachaidh na Gàidhlig air àrdachadh agus bhathar an dòchas gun leanadh seo; agus
- bha Buill fìor thoilichte gun robh FtG cuideachd a' tòiseachadh ann am Bun-Sgoil Loch Àlainn agus bha e cudromach leantainn air adhart a' coimhead air sgìrean ùra far am faodadh a' Ghàidhlig a bhith air a toirt a-steach.

THUG a' Chomataidh FA-NEAR:-

- i. do thoradh deimhinnteach sgrùdadh Luchd-sgrùdaidh an Rìgh airson Foghlaim air Sgoil-Àraich Mhalaig, ag aithneachadh nan neartan a chaidh a chomharrachadh agus na tha an suidheachadh a' cur ri solar Tràth-ionnsachaidh is Cùraim-chloinne Foghlaim Ghàidhlig air Ghàidhealtachd;
- ii. do dh'adhartas na Comhairle aig an ìre seo a thaobh ionnsachadh cànan C2 agus C3, a' toirt a-steach adhartais mu choinneimh na thathas a' sùileachadh gu

- nàiseanta agus na h-obrach leantainnich airson taic a chur ri ionnsachadh chànanan air feadh sgoiltean: agus
- iii. dhan fhàs leantainneach ann am Foghlam Gàidhlig air feadh na Gàidhealtachd agus cho cudromach 's a tha a bhith a' gleidheadh comas-gabhail mu choinneimh iarrtais san àm ri teachd.

8. Aithisg Adhartais Plana na Gàidhlig

Chuartaicheadh Aithisg Àir. G/14/26 leis an Iar-Àrd-Oifigear – Daoine.

Rè na deasbaireachd, chaidh na puingeann a leanas a thogail:

- chaidh aithne a thoirt do dh'obair dhìcheallach na sgioba a bha a' buileachadh Plana na Gàidhlig;
 - chaidh fiosrachadh a shireadh, agus a thoirt seachad, a thaobh carson nach robh Acadamaidh Chùil Lodair a' tabhann foghlam luchd-ionnsachaidh na Gàidhlig tuilleadh do sgoilearan a bha airson leantainn air adhart leis a' chànan agus mar a dheigheadh dèiligeadh ris a seo; agus
 - seach gun robh mòran ainmean-àite air feadh na Gàidhealtachd air tighinn bhon Ghàidhlig, bhathar a' cur air dòigh cùrsa ùr ainmean-àite Gàidhlig ann an co-bhann le Ainmean-Àite na h-Alba, agus bhiodh seo ri fhaotainn do luchd-obrach is do Bhuill. Chaidh fàilte chridheil a chur air a seo seach gun togadh e mothachadh is tuigse thar seirbheisean na Comhairle agus le cuid de Bhuill a' nochdadh gum biodh iad deònach pàirt a ghabhail.
- i. **THUG** a' Chomataidh **FA-NEAR** do shusbaint na h-aithisge adhartais PRMS seo.

9. Tabhartas Sònraichte na Gàidhlig 2026/27

Chuartaicheadh Aithisg Àir. G/15/26 leis an Iar-Àrd-Oifigear – Daoine.

Às dèidh aithne a thoirt dhan aithisg dheimhinntich, **THUG** a' Chomataidh **FA-NEAR**:-

- i. do na trì pròiseactan agus do na toraidhean a tha air am mìneachadh ann an tairgse Tabhartas Sònraichte na Gàidhlig;
- ii. dhan phrògram obrach dham bi an tabhartas a' toirt taic agus gu bheil iad seo air an atharrachadh seach nach deach an t-sùim iomlan fhaotainn; agus
- iii. gu bheil an tabhartas de £940,000 a tha air a thabhann le Riaghaltas na h-Alba air a chumail aig an aon ìre ris a' bhliadhna roimhe.

Chrìochnaich a' choinneamh aig 4.00f.